

บทที่ 5

วิเคราะห์ผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงการใช้อยู่ในพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านด้วยการสังเกตการณ์และออกแบบสอบถามความคิดเห็นและได้ผลออกมาดังที่ได้แสดงเอาไว้ในบทก่อน ในส่วนนี้ได้เอานำลักษณะการใช้พื้นที่และทัศนคติของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อสรุปถึงบทบาทของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน และนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือพัฒนาชุมชนต่อไป

5.1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1 และชุมชนคลองด่าน

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านพบว่าชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมีลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังข้อมูลที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้อยู่อาศัย จำนวนหลังคาเรือน และสภาพทางกายภาพของชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

รายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับชุมชน	ชุมชนซอยพัฒนาการ1	ชุมชนคลองด่าน	
จำนวนผู้อยู่อาศัยในชุมชน	500	434	
จำนวนหลังคาเรือน	80	42	
ตำแหน่งที่ตั้งของชุมชน	ช.พัฒนาการ1	ช. พระราม3 47	
ลักษณะทางกายภาพ	การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบชุมชน	ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ปิดล้อมบริเวณที่เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินขึ้นอย่างเข้มข้นแล้ว	ตั้งอยู่บนร่องสวนทิ้งร้าง โดยรอบชุมชนยังไม่เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินขึ้นอย่างเข้มข้น
	ลักษณะการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน	กระจุกตัวแน่นชิดติดกัน	กระจายตัว ส่วนใหญ่มีที่เว้นว่างรอบบ้านพักอาศัยแต่ละหลัง
	ขนาดพื้นที่ชุมชน	6,213.6 ตารางเมตร หรือ 3.9ไร่	6,048 ตารางเมตร หรือ 3.78ไร่
	สัดส่วนพื้นที่โล่งว่างในชุมชน	ร้อยละ 9.96 ของพื้นที่ชุมชน	ร้อยละ 48.95 ของพื้นที่ชุมชน

ประเภทพื้นที่โล่งว่างในชุมชน	แบ่งออกเป็น 5 ประเภท 1.ทางสัญจรหลัก 2.ทางสัญจรรอง 3.ชอย 4.พื้นที่กึ่งสาธารณะ 5.ลาน	แบ่งออกเป็น 4 ประเภท 1.ทางสัญจรหลัก 2.ชอย 3.พื้นที่กึ่งสาธารณะ 4.ลาน
รูปแบบของพื้นที่โล่งว่างในชุมชน	พื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่รูปแบบเส้น(linear) เป็นหลัก	พื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่าน มีทั้งรูปแบบเส้น(linear) และรูปแบบจุด(nodal)
สภาพพื้นผิวของพื้นที่โล่งว่างในชุมชน	○ เส้นทางสัญจรทั้งหมด มีพื้นผิวเป็นคอนกรีต กว้าง 1.2 เมตร ○ พื้นผิวของลาน เป็นลานดิน	○ เส้นทางสัญจรหลักทั้งสองเส้นในชุมชนคลองด่าน มีพื้นผิวเป็นคอนกรีตกว้าง 1.2 เมตร มีเพียงช่วงตอนต้นของเส้นทางสัญจรหลัก บริเวณปากทางเข้าชุมชนที่เป็นพื้นดิน ○ ลาน ซึ่งได้แก่ สนามกีฬาชุมชน และสนามเด็กเล่น เป็นลานดิน
ลักษณะของพื้นที่โล่งว่างในชุมชน	○ กระจุกตัว โดยมีเส้นทางสัญจรหลัก เป็นศูนย์กลางของชุมชน	○ กระจายไปบนพื้นที่ส่วนต่างๆ ของชุมชน ○ มีการจัดสรรเพื่อรองรับเฉพาะกิจกรรม ได้แก่ สนามกีฬา และสนามเด็กเล่น ○ ไม่มีพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นศูนย์กลางชุมชน

จากตารางที่ 5.1 จะเห็นได้ว่าชุมชนชอยพัฒนาการ1 และชุมชนคลองด่านมีขนาดของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนในสัดส่วนต่อพื้นที่ชุมชนที่แตกต่างกันคือ พื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 มีอยู่เพียงร้อยละ9.96 ของพื้นที่ชุมชน แต่ชุมชนคลองด่านมีพื้นที่โล่งว่างคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ48.95 ของพื้นที่ชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากการที่ชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมีตำแหน่งที่ตั้งชุมชนในสภาพแวดล้อม

ล้อมของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกัน โดยการที่ชุมชนชอยพัฒนาการ1ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ปิดล้อมด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้นแล้ว ในขณะที่ชุมชนคลองด่านตั้งอยู่บนร่องสวนทิ้งร้าง โดยรอบชุมชนยังไม่เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินขึ้นอย่างเข้มข้นนั้น ส่งผลต่อการปลูกสร้างบ้านในชุมชนชอยพัฒนาการและชุมชนคลองด่านให้มีลักษณะที่แตกต่างกันคือ การปลูกสร้างบ้านเรือนในชุมชนชอยพัฒนาการ1 ปลูกสร้างอย่างกระจุกตัวแน่นชิดติดกัน และเหลือเพียงเส้นทางสัญจรภายในชุมชนเป็นพื้นที่โล่งว่างรูปแบบหลัก ส่วนชุมชนคลองด่านซึ่งไม่ได้รับแรงกดดันการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่โดยรอบมากนัก มีลักษณะการปลูกสร้างบ้านเรือนแบบกระจายไปบนพื้นที่ชุมชน อาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกสร้างโดยมีพื้นที่เว้นว่างระหว่างตัวอาคาร ในชุมชนคลองด่านนอกจากจะมีเส้นทางสัญจรเป็นพื้นที่โล่งว่างรูปแบบหนึ่งแล้ว ยังมีพื้นที่ประเภทพื้นที่กิ่งสาธารณะกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน และพื้นที่ลานซึ่งจัดเอาไว้เพื่อรองรับกิจกรรมเฉพาะ ได้แก่ สนามกีฬาฟุตบอล และสนามเด็กเล่นของชุมชน จึงกล่าวได้ว่าพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1มีรูปแบบของพื้นที่โล่งว่างเป็นพื้นที่รูปแบบ"เส้น"(linear) เป็นรูปแบบหลัก ในขณะที่ชุมชนคลองด่าน นอกจากพื้นที่โล่งว่างรูปแบบเส้นซึ่งได้แก่เส้นทางสัญจรแล้ว ยังมีพื้นที่ลาน ซึ่งได้แก่ สนามกีฬาและสนามเด็กเล่นของชุมชนเป็นพื้นที่ว่างรูปแบบจุด(nodal)ขนาดใหญ่อีกด้วย พื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านจึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบกว่าพื้นที่โล่งว่างที่มีอยู่ในชุมชนชอยพัฒนาการ1

5.2 การใช้ประโยชน์พื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

จากการสังเกตการณ์การใช้พื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านวันธรรมดาและวันหยุด ในช่วงเวลาเช้า(ก่อน 11.00 น.) กลางวัน(11.00-15.00) และเย็น(หลัง 15.00 น.) พบว่า พื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน ถูกใช้ไปเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ต่างๆและการประกอบกิจกรรมต่างๆอย่างเข้มข้นในช่วงเวลาเย็น โดยมีลักษณะของการใช้พื้นที่ดังนี้

5.2.1 การใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อการจอดหรือวางวัตถุ อุปกรณ์ต่างๆ

5.2.1.1 การใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือน

ประเภทของวัตถุ อุปกรณ์ที่จอด/วางอยู่บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านเป็นจำนวนมากที่สุดได้แก่ อุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือน(home base) โดยการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 คิดเป็นร้อยละ64 ของวัตถุ อุปกรณ์ทั้งหมดที่จอด/วางอยู่บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชน และบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านมีการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ74 ของวัตถุ อุปกรณ์ทั้งหมดบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชน และ

อุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนเป็นวัตถุ อุปกรณ์ประเภทที่มีการจอด/วางอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดบนพื้นที่โล่งว่างทุกประเภทในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน โดยพื้นที่ที่ใช้ไปเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ประเภทอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนเป็นพื้นที่หลัก ได้แก่ พื้นที่กึ่งสาธารณะ (semi-public space) และพื้นที่ชอย ทั้งนี้พบที่มีการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนบนพื้นที่กึ่งสาธารณะและพื้นที่ชอยในชุมชนชอยพัฒนาการ1 คิดเป็นร้อยละ43.02 และร้อยละ29.05 ของการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1ทั้งหมด ส่วนการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่าน ส่วนใหญ่จอด/วางอยู่บนพื้นที่ชอยและพื้นที่กึ่งสาธารณะเป็นหลัก โดยคิดเป็นร้อยละ54.10 และร้อยละ26.23 ของการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนทั้งหมด ตามลำดับ(ตารางที่ 5.2)

ทั้งนี้จากพื้นที่ที่ใช้จอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านใช้พื้นที่ว่างรอบๆตัวอาคารที่มีอยู่ไปเพื่อการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนที่ล้นออกมาจากพื้นที่ภายในตัวอาคารพักอาศัยในชุมชน โดยพื้นที่หลักได้แก่พื้นที่กึ่งสาธารณะและ พื้นที่ชอย ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรที่มีการสัญจรเกิดขึ้นต่ำเมื่อเทียบกับปริมาณการสัญจรบนเส้นทางสัญจรประเภทอื่นๆ และถูกใช้ไปเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ในลักษณะเดียวกับพื้นที่กึ่งสาธารณะ และจากลักษณะการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนและพื้นที่ในอาคารพักอาศัยในชุมชน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุผลที่สืบเนื่องมาจากความหนาแน่นภายในอาคารพักอาศัยในชุมชนแออัด ส่งผลให้มีการใช้พื้นที่นอกอาคารเพื่อรองรับการใช้พื้นที่ที่ล้นออกมาจากตัวอาคาร ซึ่งจัดเป็นลักษณะเฉพาะของการใช้พื้นที่ภายในชุมชนแออัดลักษณะหนึ่ง

ตารางที่ 5.2 แสดงการจอด/วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือนบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

	ชุมชนชอยพัฒนาการ1					ชุมชนคลองด่าน			
	ทางหลัก	ทางรอง	ชอย	กึ่ง สาธารณะ	ลาน	ทางหลัก	ชอย	กึ่ง สาธารณะ	ลาน
	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)	จำนวน (ชิ้น) (%)
อุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือน	24 (13.41)	26 (14.53)	52 (29.05)	77 (43.02)	0 (0.00)	36 (19.67)	99 (54.10)	48 (26.23)	0 (0.00)

5.2.1.2 การใช้พื้นที่โล่งว่างในชุมชนเพื่อการจอด/วางอุปกรณ์ประกอบอาชีพ

อุปกรณ์ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ที่สำรวจพบบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1 และชุมชนคลองด่าน ได้แก่ รถเข็นขายสินค้า และรถเข็นประเภทต่างๆ บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1มีอุปกรณ์ประกอบอาชีพจอด/วางอยู่คิดเป็นร้อยละ17 ของวัตถุ อุปกรณ์บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนทั้งหมด ส่วนชุมชนคลองด่านมีอุปกรณ์ประกอบอาชีพจอด/วางอยู่คิดเป็นร้อยละ2.1 ของวัตถุ อุปกรณ์บนพื้นที่โล่งว่างทั้งหมด สัดส่วนของการจอด/วางอุปกรณ์ประกอบอาชีพดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านการประกอบอาชีพของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน และเนื่องจากลักษณะของอุปกรณ์ประกอบอาชีพ ซึ่งได้แก่ รถเข็นประเภทต่างๆที่สำรวจพบบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน เป็นรถเข็นที่ไม่ติดเครื่องยนต์ จึงเป็นอุปกรณ์ประกอบอาชีพที่แสดงถึงระยะทางที่จำกัดในการเดินทางไปสู่แหล่งงานของผู้ประกอบอาชีพด้วยอุปกรณ์ประกอบอาชีพดังกล่าว(ตารางที่5.3)

สัดส่วนของการจอด/วางอุปกรณ์ประกอบอาชีพบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านที่แตกต่างกัน ก็แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างที่พักอาศัยกับแหล่งงานของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1ที่ต่างจากผู้อาศัยอยู่ในชุมชนคลองด่าน โดยจากการออกแบบสอบถามก็พบว่าร้อยละ35 ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1 ประกอบอาชีพค้าขาย และร้อยละ18.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่าน

และเมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของตำแหน่งที่ตั้งของชุมชน ก็พบว่าสภาพแวดล้อมของตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมีความเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพค้าขาย โดยการนำสินค้าออกไปขายด้วยรถเข็นนอกชุมชนที่แตกต่างกัน คือ การที่ชุมชนซอยพัฒนาการ1ตั้งอยู่บนพื้นที่ที่เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินชั้นอย่างเข้มข้นแล้ว โดยรอบชุมชนซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และที่พักอาศัยประเภทต่างๆตั้งอยู่ จึงเป็นพื้นที่โอกาสที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนจะสามารถนำสินค้าออกไปขายยังพื้นที่ต่างๆได้ ในขณะที่ชุมชนคลองด่านนั้นตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกิดขึ้นเบาบาง โดยรอบชุมชนเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งสองให้มีความแตกต่างกันได้ปัจจัยหนึ่ง แล้วก็ยังส่งผลให้ชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมีการใช้ประโยชน์พื้นที่โล่งว่างในชุมชนที่แตกต่างกัน

5.2.1.3 การใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อการจัด/วางวัตถุ อุปกรณ์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของการใช้พื้นที่ในแนวราบ

การจัด/วางวัตถุ อุปกรณ์ประเภทยานพาหนะและอุปกรณ์ประกอบอาชีพ เป็นวัตถุ อุปกรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้พื้นที่ในแนวราบ เนื่องจากลักษณะเฉพาะของวัตถุ อุปกรณ์ดังกล่าว ส่งผลให้พื้นที่ราบเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการจัด/วางวัตถุ อุปกรณ์ดังกล่าว โดยจากการสำรวจการใช้พื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านพบว่า บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1มีวัตถุ อุปกรณ์ประเภทยานพาหนะและอุปกรณ์ประกอบอาชีพ ร้อยละ25.76 ของวัตถุ อุปกรณ์บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนทั้งหมด และชุมชนคลองด่านมีการจัด/วางวัตถุ อุปกรณ์ประเภทยานพาหนะและอุปกรณ์ประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ10.13 ของวัตถุ อุปกรณ์บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนทั้งหมด และสัดส่วนของการใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อจัด/วางวัตถุ อุปกรณ์ประเภทดังกล่าวที่แตกต่างกัน ก็แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1ใช้พื้นที่ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ในแนวราบมากกว่าชุมชนคลองด่าน(ตารางที่5.3)

ตารางที่ 5.3 แสดงการใช้พื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน เพื่อการจัด/วางวัตถุ อุปกรณ์

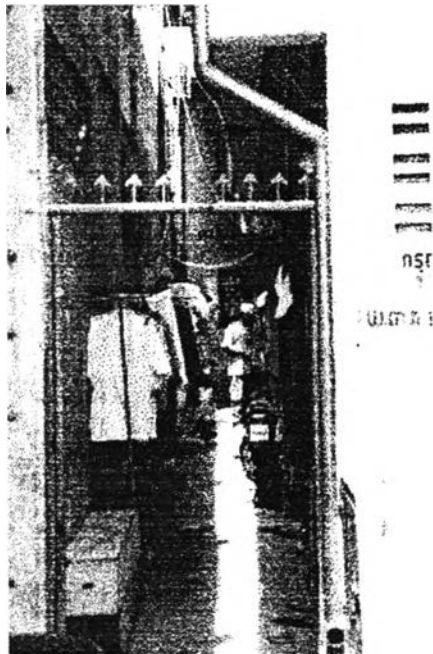
ชุมชน	ประเภทวัตถุ อุปกรณ์บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชน							
	อุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือน		ยานพาหนะ		อุปกรณ์ประกอบอาชีพ		อุปกรณ์กีฬา/เครื่องเล่นเด็ก	
	จำนวน (ชิ้น)	ร้อยละ	จำนวน (ชิ้น)	ร้อยละ	จำนวน (ชิ้น)	ร้อยละ	จำนวน (ชิ้น)	ร้อยละ
ซอยพัฒนาการ1	179	72.47	26	10.53	42	17	0	0
คลองด่าน	183	77.22	19	8	5	2.1	30	12.66

ภาพที่ 5.1 อุปกรณ์ประกอบอาชีพ บนพื้นที่โล่งว่างชุมชนซอยพัฒนาการ1

ภาพที่ 5.2 วัตถุ อุปกรณ์บนพื้นที่กึ่งสาธารณะ ชุมชนซอยพัฒนาการ1

ภาพที่ 5.3 การจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ บนพื้นที่ซอย ชุมชนซอยพัฒนาการ1

ภาพที่ 5.4 การใช้พื้นที่ซอยเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ต่างๆ ชุมชนซอยพัฒนาการ1

ภาพที่ 5.5 ลักษณะการปรับใช้พื้นที่เพื่อการจอด/
วางวัตถุ อุปกรณ์ บนเส้นทางสัญจรของ ชุมชน
ซอยพัฒนาการ 1

ภาพที่ 5.6 อุปกรณ์ประกอบอาชีพ
บนพื้นที่โล่งว่าง ชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.7 อุปกรณ์เกี่ยวกับครัวเรือน บน
พื้นที่กึ่งสาธารณะชุมชนคลองด่าน

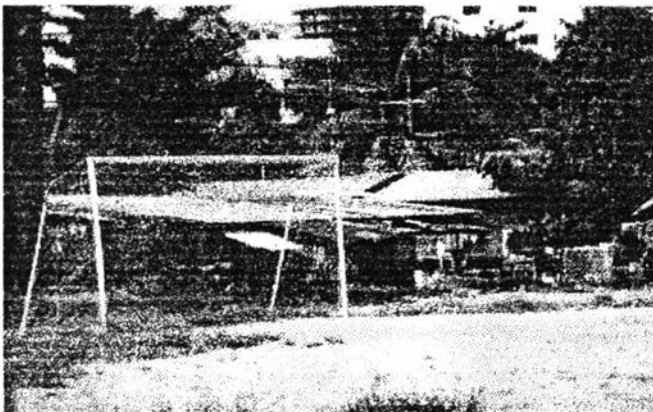

ภาพที่ 5.8 ยานพาหนะบนพื้นที่โล่ง
ว่าง ชุมชนคลองด่าน

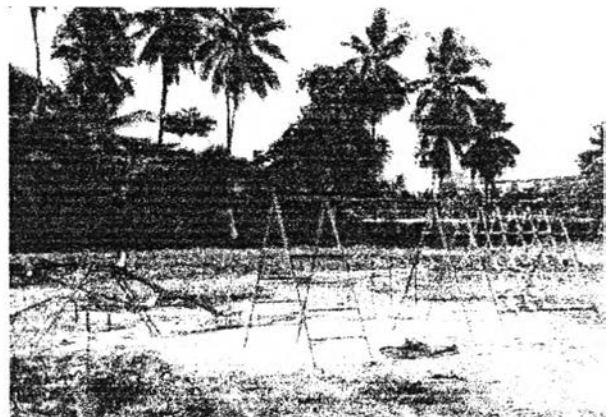

ภาพที่ 5.9 การใช้พื้นที่กิ่งสาธารณะเพื่อจอด/
วางอุปกรณ์เกี่ยวกับครีวเรือน ชุมชนคลอง

ภาพที่ 5.10 สนามกีฬาชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.11 สนามเด็กเล่น ชุมชนคลองด่าน

5.2.2 กิจกรรมต่างๆบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

กิจกรรมต่างๆบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ถึงความจำเป็นในการใช้พื้นที่เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันและการใช้พื้นที่เพื่อการประกอบกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ หรือการปะทะสัมพันธ์กันระหว่างผู้อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงสภาพแวดล้อมด้านการปะทะสัมพันธ์ของชุมชนได้ และจากการสังเกตการณ์การใช้พื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนไปเพื่อการประกอบกิจกรรมต่างๆ พบว่า กิจกรรมจำเป็นเป็นกิจกรรมประเภทที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนเป็นจำนวนมากที่สุด โดยเกิดขึ้นในลักษณะของการสัญจรเป็นส่วนใหญ่ และยังพบว่ากิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนในช่วงเวลาเย็นเป็นจำนวนมากที่สุด โดยกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาเย็นทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด ได้แก่ กิจกรรมสังคม และกิจกรรมของเด็ก

5.2.2.1 การใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อการประกอบกิจกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 และชุมชนคลองด่าน ได้แก่ กิจกรรมจำเป็น โดยเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นคิดเป็นร้อยละ66.67 ของกิจกรรมทั้งหมดบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และร้อยละ48.22 บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่าน โดยลักษณะของกิจกรรมจำเป็นที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน ได้แก่ การสัญจร การซื้อ-ขายสินค้า และกิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือน โดยลักษณะของกิจกรรมจำเป็นที่เกิดขึ้นมากที่สุดบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนได้แก่ การสัญจรด้วยเท้าและด้วยล้อ

5.2.2.2 การใช้พื้นที่โล่งว่างในชุมชนเพื่อประกอบกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ การปะทะสัมพันธ์ และกิจกรรมของเด็ก

การใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือการประกอบกิจกรรมทางเลือก (optional activity) การปะทะสัมพันธ์หรือกิจกรรมสังคม(social activity) และกิจกรรมของเด็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่สูงกว่ากิจกรรมจำเป็น(necessary activity)นั้น แสดงถึงคุณภาพของพื้นที่และสภาพแวดล้อมภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี และจากการสังเกตการณ์กิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านพบว่าบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 มีกิจกรรมจำเป็นเกิดขึ้นร้อยละ 66.67 ของกิจกรรมทั้งหมด มีกิจกรรมสังคมเกิดขึ้นร้อยละ15.88 กิจกรรมของเด็กร้อยละ9.84 และกิจกรรมทางเลือกร้อยละ7.61 ส่วนบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านมีกิจกรรมจำเป็นเกิดขึ้นร้อยละ48.22 กิจกรรมสังคมร้อยละ28.06 กิจกรรมของเด็กร้อยละ16.60 และกิจกรรมทางเลือกร้อยละ7.11

ตารางที่ 5.4 แสดงกิจกรรมประเภทต่างๆบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

	ชุมชนซอยพัฒนาการ1 (กิจกรรม) (%)	ชุมชนคลองด่าน (กิจกรรม) (%)
กิจกรรมจำเป็น (necessary activities)	298 (66.67)	122 (48.22)
กิจกรรมสังคม (social activities)	71 (15.88)	71 (28.06)
กิจกรรมของเด็ก	44 (9.84)	42 (16.60)
กิจกรรมทางเลือก (optional activities)	34 (7.61)	18 (7.11)

ทั้งนี้จากสัดส่วนของกิจกรรมประเภทต่างๆที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1 และชุมชนคลองด่าน จะเห็นได้ว่า บนพื้นที่โล่งว่างชุมชนคลองด่านมีสัดส่วนของกิจกรรมประเภทกิจกรรมทางเลือก กิจกรรมสังคม และกิจกรรมของเด็ก รวมกันในส่วนที่สูงกว่า กิจกรรมประเภทกิจกรรมจำเป็น แต่บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1มีกิจกรรมประเภทกิจกรรมทางเลือก กิจกรรมสังคม และกิจกรรมของเด็กรวมกันในส่วนที่น้อยกว่ากิจกรรมจำเป็น จึงแสดงให้เห็นได้ว่า ชุมชนคลองด่านมีสภาพแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมด้านการพักผ่อนหย่อนใจและการปะทะสัมพันธ์ที่ดีกว่าชุมชนซอยพัฒนาการ1 แต่นอกจากจะพิจารณาจากจำนวนหรือสัดส่วนของประเภทกิจกรรมแล้ว ก็ยังต้องพิจารณาร่วมกับลักษณะของกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนด้วยว่ากิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นในลักษณะอย่างไร

โดยจากการสำรวจพบว่ากิจกรรมสังคมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมีลักษณะต่างกันคือ กิจกรรมสังคมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านมีลักษณะที่หลากหลายมากกว่ากิจกรรมสังคมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1 กิจกรรมสังคมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1ทั้งหมดเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะไม่เคลื่อนไหวที่(Inactive)เป็นการนั่งพูดคุยสนทนา หรือรับประทานอาหารร่วมกัน ส่วนกิจกรรมสังคมบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนคลองด่านนั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในลักษณะของกิจกรรมที่เคลื่อนไหวที่(Active) (ร้อยละ

30.99) และไม่เคลื่อนไหว(Inactive)(ร้อยละ69.01) นอกจากนี้ยังพบว่ากิจกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนคลองด่านมีสัดส่วนที่มากกว่ากิจกรรมของเด็กบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 โดยกิจกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างของทั้งสองชุมชนเป็นกิจกรรมการเล่นเชิงจินตนาการ(fantasy play)ทั้งหมด และเมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านแล้ว พบว่าลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีรูปแบบเป็นเส้น(linear) กว้างเพียง 1.2 เมตรเป็นหลักนั้น เป็นพื้นที่ที่มีความจำกัดในการรองรับกิจกรรมให้เกิดขึ้นในลักษณะไม่เคลื่อนไหว(inactive)เท่านั้น ในขณะที่พื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านนั้นมีลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่หลากหลายกว่าชุมชนชอยพัฒนาการ1 จึงมีศักยภาพในการรองรับกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบมากกว่าพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ 1

แต่เนื่องจากพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านขาดความเชื่อมต่อของพื้นที่ที่ดี ลักษณะการประกอบกิจกรรมต่างๆภายในชุมชนจึงเกิดขึ้นในลักษณะที่กระจายไปตามพื้นที่โล่งว่างต่างๆในชุมชน การปะทะสัมพันธ์ของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเกิดขึ้นเป็นกลุ่มๆกระจายไปบนพื้นที่โล่งว่างต่างๆในชุมชน โดยไม่มีพื้นที่โล่งว่างบริเวณใดในชุมชนที่เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นศูนย์กลางของชุมชน ส่วนการประกอบกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1 พบว่าเส้นทางสัญจรหลัก เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งพระบูชาประจำชุมชน ไฟส่องสว่าง และเครื่องกระจายเสียงของชุมชนอยู่ จึงจัดเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชน และด้วยลักษณะของพื้นที่โล่งว่างที่มีเส้นทางสัญจรเป็นพื้นที่โล่งว่างประเภทหลัก วางตัวเป็นแกนกลางในชุมชน ส่งผลให้การประกอบกิจกรรมต่างๆในชุมชนมีโอกาสในการพบปะกันได้มากกว่าชุมชนคลองด่าน

นอกจากนี้เกี่ยวกับลักษณะการประกอบกิจกรรมของเด็กบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชน พบว่ากิจกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลัก ถึงแม้ว่าในชุมชนคลองด่านจะมีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นเอาไว้เพื่อรองรับกิจกรรมของเด็ก แต่ก็กิจกรรมของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นบนสนามเด็กเล่น ส่วนใหญ่เล่นอยู่ตามทางสัญจรต่างๆในชุมชน โดยเฉพาะทางสัญจรหลักซึ่งพบว่ามีกิจกรรมของเด็กอยู่เป็นจำนวนมากที่สุด(ร้อยละ52.38 ของกิจกรรมของเด็ก) ทั้งนี้จะพบว่าลักษณะการใช้พื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่าน เกิดขึ้นตรงกับผลการพิสูจน์อุปนิสัยการใช้พื้นที่ในละแวกที่พักอาศัยเพื่อประกอบกิจกรรมการเล่นต่างๆที่ว่า เด็กๆจะเล่นบริเวณที่มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นมากๆ เป็นพื้นที่ที่เหตุการณ์ต่างๆมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้มากที่สุด ดังนั้นเด็กๆมักจะเล่นอยู่ตามแนวถนน หรือใกล้ทางเข้า-ออกของบ้านมากกว่าที่จะไปเล่นอยู่บนสนามหญ้าหรือพื้นที่ที่จัดเอาไว้ให้ แต่อยู่ในตำแหน่งที่เงียบเหงา ไม่มีกิจกรรมอื่นๆเกิดขึ้น และไม่สามารถมองเห็นกิจกรรมอื่นๆได้(Jan Gehl, 1987:27) และเช่นเดียวกันกับ

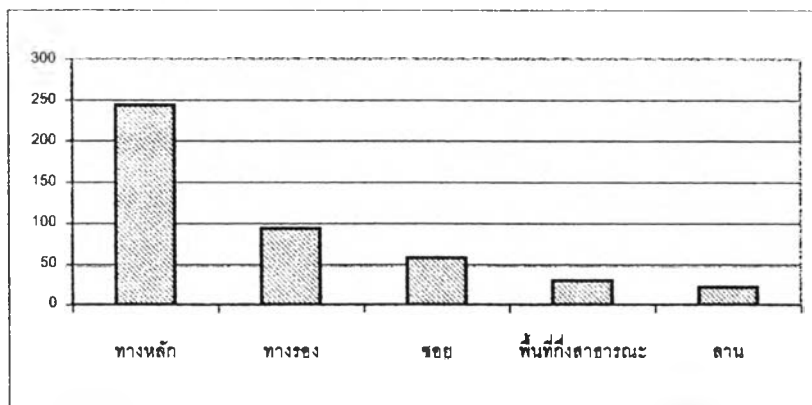
ลักษณะการใช้พื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมของเด็กๆในชุมชนคลองด่าน กิจกรรมของเด็กบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1 ที่เป็นการเล่นเชิงจินตนาการทั้งหมด ก็เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลักและรองในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ โดยมีกิจกรรมของเด็กร้อยละ52.27 เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลัก และร้อยละ29.55 เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรรอง

5.2.3 กิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

- ชุมชนซอยพัฒนาการ1

บนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1 มีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 447 กิจกรรม โดยพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนซอยพัฒนาการ1 มีบทบาทในการรองรับกิจกรรมต่างๆดังนี้

เส้นทางสัญจรหลักมีจำนวนกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 243 กิจกรรมคิดเป็นร้อยละ54.36 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1ทั้งหมด เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด โดยรองลงมาได้แก่ เส้นทางสัญจรรอง ซึ่งมีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 94 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ21.03 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1ทั้งหมด พื้นที่กิ่งสาธารณะมีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้นจำนวน 58 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ12.98 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนทั้งหมด พื้นที่ซอย มีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 30 กิจกรรมคิดเป็นร้อยละ6.71 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1ทั้งหมด และลาน มีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้นจำนวน 22 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ4.92(แผนภูมิ 5.1)

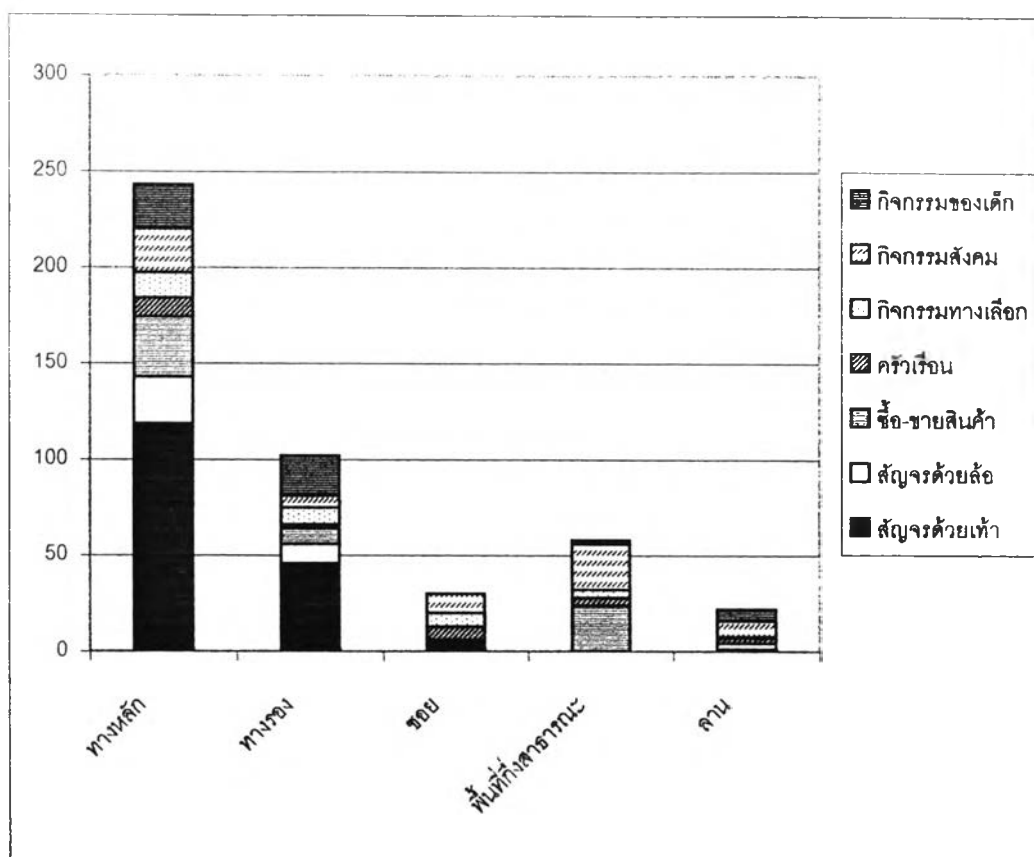

แผนภูมิ 5.1 แสดงจำนวนกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนซอยพัฒนาการ1

และกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้คือ เส้นทางสัญจรหลักมีกิจกรรมจำเป็นเกิดขึ้นทั้งสิ้น 184 กิจกรรม(ร้อยละ75.72) กิจกรรมทางเลือก จำนวน 13 กิจกรรม(ร้อยละ5.35) กิจกรรมสังคม จำนวน 23 กิจกรรม(ร้อยละ9.47) และกิจกรรมของเด็ก จำนวน 23 กิจกรรม(ร้อยละ9.47) เส้นทางสัญจรรองมีกิจกรรมต่างเกิดขึ้นดังนี้คือ กิจกรรมจำเป็น จำนวน 66 กิจกรรม(ร้อยละ64.71) กิจกรรมทางเลือก จำนวน 9 กิจกรรม(ร้อยละ8.82) กิจกรรมสังคม จำนวน 6 กิจ

กรรม(ร้อยละ5.88) กิจกรรมของเด็ก จำนวน 21 กิจกรรม(ร้อยละ20.59) บนพื้นที่ชอยมีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นดังนี้คือ กิจกรรมจำเป็นจำนวน 13 กิจกรรม(ร้อยละ43.33) กิจกรรมทางเลือก จำนวน 7 กิจกรรม(ร้อยละ23.33) กิจกรรมสังคม จำนวน 10 กิจกรรม(ร้อยละ33.33) ไม่มีกิจกรรมของเด็กเกิดขึ้นบนพื้นที่ชอย พื้นที่กิ่งสาธารณะในชุมชนชอยพัฒนาการ1 มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นดังนี้คือ กิจกรรมจำเป็น จำนวน 28 กิจกรรม(ร้อยละ48.28) กิจกรรมทางเลือก จำนวน 4 กิจกรรม(ร้อยละ6.90) กิจกรรมสังคม จำนวน 24 กิจกรรม(ร้อยละ41.38) และกิจกรรมของเด็ก 2 กิจกรรม(ร้อยละ3.45) และบนพื้นที่ลานในชุมชนชอยพัฒนาการ1 มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นดังนี้คือ กิจกรรมจำเป็น จำนวน 7 กิจกรรม(ร้อยละ 31.82) กิจกรรมทางเลือก จำนวน 1 กิจกรรม(ร้อยละ4.55) กิจกรรมสังคม จำนวน 8 กิจกรรม(ร้อยละ 36.36) และกิจกรรมของเด็กจำนวน 6 กิจกรรม(ร้อยละ27.27) (แผนภูมิ 5.3)

จะเห็นว่าเส้นทางสัญจรหลักและรองเป็นพื้นที่ที่เกิดกิจกรรมต่างๆขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเส้นทางสัญจรหลักเป็นพื้นที่ที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนใช้เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆเป็นจำนวนมากที่สุด และมีสัดส่วนของจำนวนกิจกรรม มากกว่าสัดส่วนของจำนวนกิจกรรมบนเส้นทางรองถึง ร้อยละ33.33 แสดงให้เห็นถึงบทบาทในการรองรับกิจกรรมของเส้นทางสัญจรหลักที่มีมากกว่าพื้นที่โล่งว่างประเภทอื่นๆในชุมชนชอยพัฒนาการ1 และจะสังเกตได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลักและรองได้แก่ การสัญจร เป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นการสัญจรด้วยเท้า และมีการสัญจรด้วยล้อเกิดขึ้นมากที่สุดบนเส้นทางสัญจรหลัก นอกจากนี้ยังพบว่า พื้นที่โล่งว่างที่มีกิจกรรมการซื้อ-ขายเกิดขึ้นมากที่สุดได้แก่ เส้นทางสัญจรหลัก และพื้นที่กิ่งสาธารณะ แต่เนื่องจากพื้นที่กิ่งสาธารณะที่มีอยู่ในชุมชนเป็นพื้นที่ตามแนวเส้นทางสัญจรหลัก จึงอาจกล่าวได้ว่า บนแนวเส้นทางสัญจรหลักเป็นพื้นที่หลักในการประกอบกิจกรรมซื้อ-ขายในชุมชนชอยพัฒนาการ1 ส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือนเป็นกิจกรรมที่กระจายอยู่บนพื้นที่โล่งว่างทุกประเภทในสัดส่วนที่ต่ำ และกิจกรรมทางเลือกกระจายอยู่บนพื้นที่โล่งว่างรูปแบบต่างๆ โดยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากบนเส้นทางสัญจรหลัก และเส้นทางสัญจรรอง ทั้งนี้พื้นที่โล่งว่างประเภทที่รองรับกิจกรรมสังคมเป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ พื้นที่กิ่งสาธารณะ รองลงมาได้แก่ เส้นทางสัญจรหลัก กิจกรรมสังคมเกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างสองประเภทดังกล่าว ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงอาจจัดได้ว่าทั้งพื้นที่กิ่งสาธารณะและเส้นทางสัญจรหลักเป็นพื้นที่หลักที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนใช้ไปเพื่อการประกอบกิจกรรมสังคม และพื้นที่โล่งว่างประเภทที่มีบทบาทในการรองรับกิจกรรมของเด็กเป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เส้นทางสัญจรหลัก และรองในชุมชน โดยจะพบว่า กิจกรรมของเด็กบนพื้นที่โล่งว่างประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากเส้นทางสัญจรหลักและรองนั้น มีกิจกรรมของเด็กเกิดขึ้นในสัดส่วนที่ต่ำ(แผนภูมิ 5.3)

แผนภูมิ 5.2 แสดงประเภทกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างต่างๆในชุมชนซอยพัฒนาการ1

รูปแบบของพื้นที่โล่งว่างกับกิจกรรม

เนื่องจากเส้นทางสัญจรเป็นพื้นที่รูปแบบเส้นที่มีบทบาทในการรองรับการสัญจรลักษณะต่างๆในชุมชน กิจกรรมอื่นๆที่เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลัก ซึ่งมีความกว้างเพียง 1.2 เมตร จึงจัดเป็นกิจกรรมที่ไม่เหมาะกับพื้นที่ ส่งผลให้กิจกรรมที่เกิดขึ้นถูกจำกัดด้วยรูปแบบของพื้นที่ กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรต่างๆในชุมชนจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะหยุดนิ่งหรือเคลื่อนที่ต่ำ ทั้งนี้พบว่าพื้นที่ลานซึ่งเป็นพื้นที่รูปแบบจุด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมสังคมและกิจกรรมของเด็ก นั้น มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นเป็นจำนวนน้อย มีสาเหตุเนื่องมาจากตำแหน่งของพื้นที่ลาน ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทางสัญจรรองในส่วนที่ลับสายตาจากเส้นทางสัญจรหลัก บริเวณที่มีการสัญจรเกิดขึ้นมาก กอปรกับพื้นที่มีลักษณะเป็นพื้นที่กิ่งสาธารณะมากกว่าพื้นที่สาธารณะ จึงเป็นพื้นที่ที่ไม่มีผู้นิยมไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆมากนัก

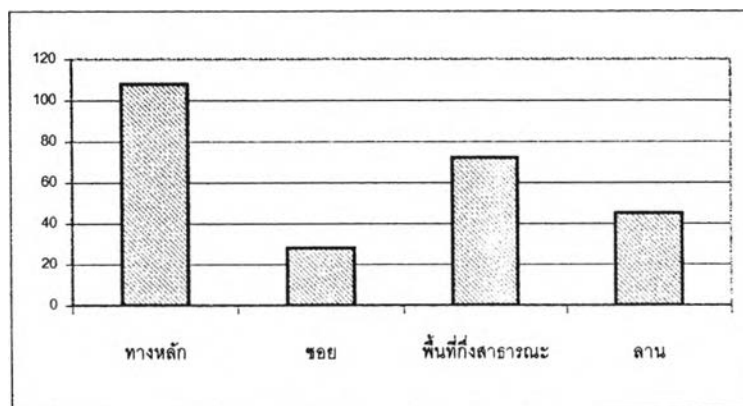
ความสอดคล้องและขัดแย้งระหว่างกิจกรรม

จากการที่เส้นทางสัญจรหลักเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นมากที่สุด เส้นทางสัญจรหลักจึงเป็นพื้นที่ที่มีการซ้อนทับของกิจกรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด โดยกิจกรรมที่มีลักษณะที่ขัดแย้งกับกิจกรรมอื่นๆ ได้แก่ การสัญจรต่างๆ เนื่องจากการสัญจรเป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนที่ผ่านทาง ในขณะที่กิจกรรมอื่นๆเป็นกิจกรรมที่หยุดใช้พื้นที่ จึงเป็นกิจกรรมที่อาจสร้างความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการกิจกรรมให้เกิดขึ้นได้ และโดยเฉพาะการสัญจรด้วยล้อและกิจกรรมของเด็ก ซึ่งพบว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่เดียวกัน จึงมีผลให้เกิดความขัดแย้งของกิจกรรมในด้านความปลอดภัยของผู้ประกอบการกิจกรรมที่ต้องคำนึงถึงเพิ่มมากขึ้น

- ชุมชนคลองด่าน

กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านมีทั้งสิ้น 253 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชน ดังนี้

บนเส้นทางสัญจรหลักมีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 108 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ42.69 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านทั้งหมด เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ พื้นที่กึ่งสาธารณะ มีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้นจำนวน 72 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ28.46 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านทั้งหมด ลานซึ่งได้แก่ สนามกีฬาและสนามเด็กเล่นในชุมชน มีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 45 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ17.79 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านทั้งหมด และพื้นที่ชอย มีกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น 28 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ11.08 ของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านทั้งหมด(แผนภูมิ 5.2)

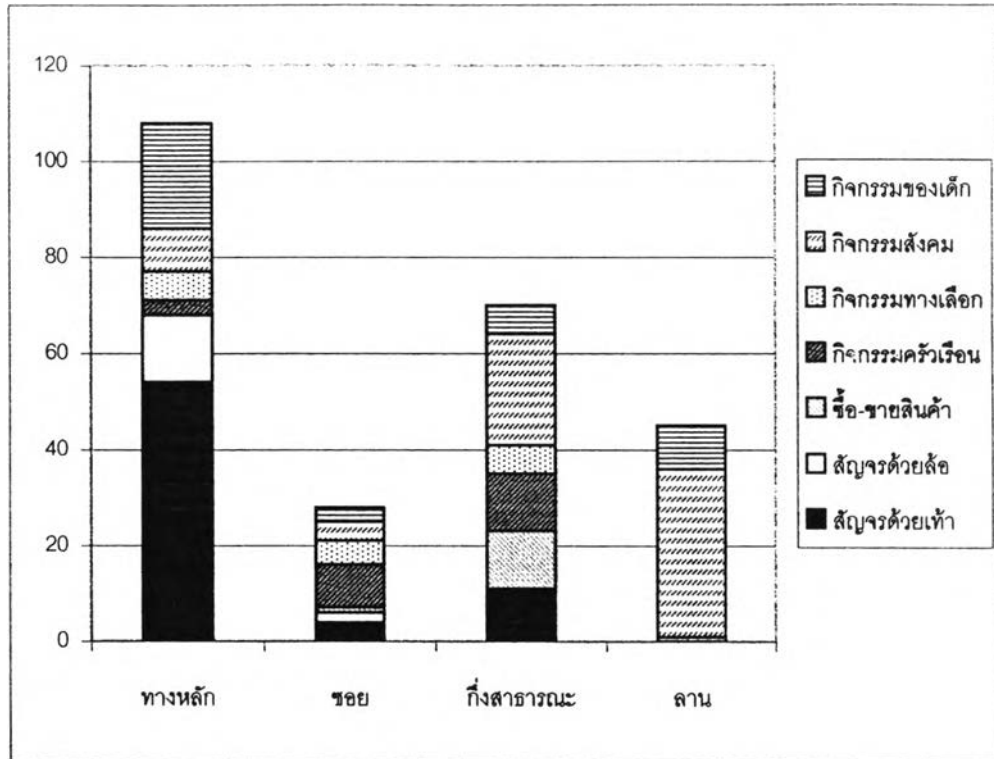

แผนภูมิ 5.3 แสดงจำนวนกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนคลองด่าน

จากจำนวนของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมในชุมชนคลองด่าน เกิดขึ้นกระจายไปบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆ โดยมีกิจกรรมเกิดขึ้นมากที่สุดบนเส้นทางสัญจรหลัก รองลงมาได้แก่พื้นที่กึ่งสาธารณะ พื้นที่ลาน และพื้นที่ชอยเป็นพื้นที่ที่กิจกรรมเกิดขึ้นน้อยที่สุด

ทั้งนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดบนเส้นทางสัญจรหลัก ได้แก่ การสัญจร โดยเป็นการสัญจรด้วยเท้าเป็นส่วนใหญ่ มีการสัญจรด้วยล้ออยู่เพียงบางส่วน แต่การสัญจรด้วยล้อเกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลักมากกว่าพื้นที่อื่นๆ รองลงมากิจกรรมที่เกิดขึ้นมากบนเส้นทางสัญจรหลัก ได้แก่ กิจกรรมของเด็ก เส้นทางสัญจรหลัก เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมของเด็กเกิดขึ้นมากกว่าพื้นที่โล่งว่างประเภทอื่นๆ และเส้นทางสัญจรหลักเป็นพื้นที่ที่กิจกรรมประเภทต่างๆเกิดขึ้นหลากหลายมากที่สุด พื้นที่ที่มีกิจกรรมเกิดขึ้นมากเป็นอันดับรองลงมาจากเส้นทางสัญจรหลัก ได้แก่ พื้นที่กึ่งสาธารณะ โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดบนพื้นที่กึ่งสาธารณะ ได้แก่ กิจกรรมสังคม ทั้งนี้พบว่า กิจกรรมสังคมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่กึ่งสาธารณะทั้งหมด เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะหยุดนิ่งอยู่กับที่(inactive) รองลงมาจากกิจกรรมสังคมก็ได้แก่ กิจกรรมจำเป็นต่างๆคือ กิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือน การซื้อ-ขายสินค้า และการสัญจร แล้วก็พบว่ากิจกรรมของเด็กและกิจกรรมทางเลือกเกิดขึ้นบนพื้นที่กึ่งสาธารณะด้วยส่วนหนึ่ง พื้นที่กึ่งสาธารณะจึงจัดเป็นพื้นที่โล่งว่างอีกประเภทหนึ่งที่มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นหลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมสังคม ลาน ดังที่ได้กล่าวไปแล้วถึงพื้นที่ลานในชุมชนคลองด่านว่าเป็นพื้นที่ที่มีการจัดสรรพื้นที่ด้วยการจัดวางอุปกรณ์กีฬาและเครื่องเล่นเอาไว้ พื้นที่ลานในชุมชนคลองด่านจึงมีบทบาทในการรองรับกิจกรรมเฉพาะ กิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดบนพื้นที่ลาน ได้แก่ กิจกรรมสังคมในลักษณะของการเคลื่อนที่(active) หรือการเล่นกีฬา เป็นหลัก และมีกิจกรรมของเด็กเกิดขึ้นจำนวนหนึ่ง พื้นที่ชอยในชุมชนคลองด่าน เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นเป็นจำนวนน้อยที่สุด เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมประเภทต่างๆเกิดขึ้นหลากหลายประเภทแต่เกิดขึ้นเป็นจำนวนน้อย โดยกิจกรรมที่มีสัดส่วนมากที่สุดบนพื้นที่ชอย ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือน พื้นที่ชอยจึงจัดเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทต่อการประกอบกิจกรรมต่างๆของชุมชนต่ำ แต่มีบทบาทหลักเป็นพื้นที่ที่รองรับการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือน

แผนภูมิ 5.4 แสดงประเภทกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างต่างๆในชุมชนคลองด่าน

รูปแบบของพื้นที่โล่งว่างกับกิจกรรม

กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่าน จัดได้ว่ามีความเหมาะสมกับรูปแบบของพื้นที่คือ พื้นที่โล่งว่างรูปแบบเส้น ซึ่งได้แก่ เส้นทางสัญจรหลักนั้น เป็นพื้นที่ที่มีบทบาทในการรองรับการสัญจรต่างๆในชุมชน เป็นหลัก โดยพื้นที่กิ่งสาธารณะและพื้นที่ลาน ซึ่งเป็นพื้นที่รูปแบบจุดนั้น เป็นพื้นที่ที่มีบทบาทในการรองรับกิจกรรมสันทนาการ ซึ่งมีลักษณะของกิจกรรมต่างกันคือ กิจกรรมสันทนาการที่เกิดขึ้นบนพื้นที่กิ่งสาธารณะ ซึ่งเป็นพื้นที่รูปแบบจุดขนาดเล็ก เป็นกิจกรรมสันทนาการที่เกิดขึ้นในลักษณะหยุดนิ่งอยู่กับที่ ได้แก่ การพูดคุยสนทนา หรือรับประทานอาหารร่วมกัน ส่วนกิจกรรมสันทนาการบนพื้นที่ลานนั้น เป็นกิจกรรมสันทนาการที่เกิดขึ้นในลักษณะของการเคลื่อนที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่จุดขนาดใหญ่ และจัดวางอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการประกอบกิจกรรมเอาไว้ ส่วนพื้นที่ซอย ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรประเภทหนึ่งที่ถูกใช้ไปในลักษณะเดียวกับพื้นที่กิ่งสาธารณะ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณการสัญจรเกิดขึ้นต่ำ และเป็นพื้นที่ติดกับตัวอาคาร มีบทบาทในการรองรับกิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือนเป็นหลัก ส่วนกิจกรรมของเด็กๆที่เกิดขึ้นในลักษณะของการเล่นเชิงจินตนาการ เป็นกิจกรรมที่ไม่จำกัดรูปแบบของพื้นที่ เกิดขึ้นบนเส้นทางสัญจรหลัก ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นมาก และดึงดูดให้เกิดกิจกรรมการเล่นของเด็กๆ

ตารางที่ 5.5 แสดงกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

ชุมชน	ประเภทของพื้นที่โล่งว่าง	กิจกรรมต่างๆ														ร้อยละของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างแต่ละประเภท(%)
		การสัญจร				การซื้อ-ขายสินค้า		กิจกรรมเกี่ยวกับครัวเรือน		กิจกรรมทางเลือก		กิจกรรมสังคม		กิจกรรมของเด็ก		
		ด้วยเท้า		ด้วยล้อ												
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
ซอยพัฒนาการ1	ทางหลัก	119	69.19	24	64.86	31	49.21	10	38.46	13	38.24	23	32.39	23	52.27	54.36
	ทางรอง	46	26.74	10	27.03	8	12.7	2	7.7	9	26.47	6	8.45	13	29.55	21.03
	ซอย	6	3.5	0	0	0	0	7	26.92	7	20.59	10	14.08	0	0	6.71
	กิ่งสาธารณะ	0	0	0	0	24	38.1	4	15.38	4	11.76	24	33.8	2	4.55	12.98
	ลาน	1	0.58	3	8.11	0	0	3	11.54	1	2.94	8	11.27	6	13.64	4.92
คลองด่าน	ทางหลัก	54	78.26	14	87.5	0	0	3	12.5	6	33.33	9	12.68	22	52.38	42.69
	ซอย	4	5.8	2	2.9	1	7.7	9	37.5	5	27.77	4	5.63	3	7.14	11.07
	กิ่งสาธารณะ	11	15.94	0	0	12	92.31	12	50	6	33.33	23	32.39	8	19.05	28.46
	ลาน	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5.56	35	49.3	9	21.43	17.79

ความสอดคล้องและขัดแย้งระหว่างกิจกรรม

กิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่าน เกิดขึ้นกระจายไปบนพื้นที่โล่งว่างประเภทต่างๆ โดยที่พื้นที่โล่งว่างแต่ละประเภทในชุมชนมีบทบาทในการรองรับกิจกรรมหลักๆที่แตกต่างกันไป พื้นที่โล่งว่างที่เกิดการซ้อนทับของกิจกรรมได้แก่ เส้นทางสัญจรหลัก พื้นที่กึ่งสาธารณะ และพื้นที่ชอย โดยเส้นทางสัญจรหลักเป็นพื้นที่ที่มีการซ้อนทับของกิจกรรมเป็นจำนวนมากที่สุด และเป็นพื้นที่ที่มีการสัญจรเกิดขึ้นเป็นหลัก จึงอาจจัดเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งจากกิจกรรมที่ซ้อนทับได้สูงที่สุด โดยกิจกรรมที่มีความขัดแย้งกันมากที่สุด ได้แก่ การสัญจรด้วยล้อและการประกอบกิจกรรมของเด็ก ส่วนการซ้อนทับของกิจกรรมบนพื้นที่กึ่งสาธารณะและพื้นที่ชอยนั้น เป็นการซ้อนทับที่มีสัดส่วนของกิจกรรมเกิดขึ้นในจำนวนน้อย และเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องในลักษณะของการใช้พื้นที่เป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มของความขัดแย้งต่ำ

5.2.4 ภาพรวมของการใช้พื้นที่โล่งว่างเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ และการประกอบกิจกรรมต่างๆในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

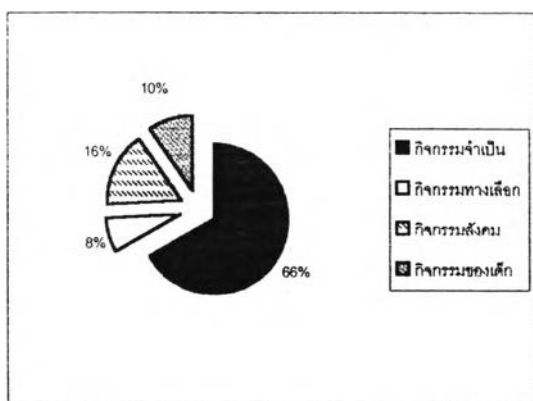
พื้นที่โล่งว่างประเภทที่ถูกใช้ไปเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์เป็นจำนวนมากที่สุดในชุมชนชอยพัฒนาการ1 ได้แก่ พื้นที่กึ่งสาธารณะ(ร้อยละ36) ในขณะที่พื้นที่โล่งว่างที่รองรับการประกอบกิจกรรมต่างๆในชุมชนชอยพัฒนาการ1 มากที่สุดได้แก่ เส้นทางสัญจรหลัก(ร้อยละ54.36) ส่วนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนคลองด่านที่ทำหน้าที่ในการรองรับการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์เป็นจำนวนมากที่สุดได้แก่ พื้นที่ชอย(ร้อยละ45.57) และพื้นที่โล่งว่างที่ทำหน้าที่ในการรองรับกิจกรรมมากที่สุดได้แก่ เส้นทางสัญจรหลัก(ร้อยละ42.69) แสดงให้เห็นว่าพื้นที่หลักที่มีบทบาทต่อการใช้ประโยชน์ของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนใช้ไปเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ต่างๆ และพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ มีพื้นที่หลักเป็นพื้นที่โล่งว่างต่างประเภทกัน โดยจะเห็นได้ว่าผู้อาศัยอยู่ในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน ใช้พื้นที่ว่างรอบอาคารที่มีอยู่ไปเพื่อการจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ และเส้นทางสัญจรหลักก็เป็นพื้นที่โล่งว่างที่มีบทบาทต่อการประกอบกิจกรรมของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนชอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมากที่สุด โดยเส้นทางสัญจรหลักในชุมชนชอยพัฒนาการจะมีบทบาทในการรองรับกิจกรรมในจำนวนที่สูงกว่า

ตารางที่ 5.5 แสดงการใช้พื้นที่โล่งว่างประเภทต่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

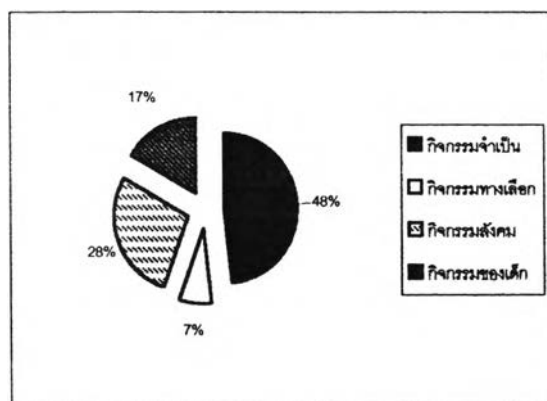
	ชุมชนซอยพัฒนาการ1		ชุมชนคลองด่าน	
	การจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ (ชิ้น) (%)	การประกอบกิจกรรม (ชิ้น) (%)	การจอด/วางวัตถุ อุปกรณ์ (ชิ้น) (%)	การประกอบกิจกรรม (ชิ้น) (%)
ทางหลัก	36 (16.00)	243 (54.36)	44 (18.57)	108 (42.69)
ทางรอง	36 (16.00)	94 (21.03)	-	-
ซอย	64 (28.44)	30 (6.71)	108 (45.57)	28 (11.07)
พื้นที่กิ่ง สาธารณะ	81 (36.00)	58 (12.98)	55 (23.21)	72 (28.46)
ลาน	8 (3.56)	22 (4.92)	30 (12.66)	45 (17.79)

ประเภทของกิจกรรมบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน มีสัดส่วนของประเภทกิจกรรมที่แตกต่างกันคือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนซอยพัฒนาการ1 ร้อยละ66 เป็นกิจกรรมจำเป็น มีกิจกรรมทางเลือกเกิดขึ้นเพียงร้อยละ8 กิจกรรมสังคมร้อยละ16 และกิจกรรมของเด็กร้อยละ10 เท่านั้น จึงจัดได้ว่ากิจกรรมประเภทพักผ่อนหย่อนใจ และการปะทะสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนซอยพัฒนาการ1เป็นส่วนน้อย ในขณะที่กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนคลองด่าน เป็นกิจกรรมจำเป็นร้อยละ48 ส่วนที่เหลือเป็นกิจกรรมทางเลือกร้อยละ7 กิจกรรมสังคมร้อยละ28 และกิจกรรมของเด็กร้อยละ17 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมประเภทการพักผ่อนหย่อนใจ และการปะทะสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสัดส่วนที่สูงบนพื้นที่โล่งว่างชุมชนคลองด่าน

แผนภูมิ 5.5 สัดส่วนของกิจกรรมประเภท
ต่างๆ ชุมชนชอยพัฒนาการ1

แผนภูมิ 5.6 สัดส่วนของกิจกรรมประเภท
ต่างๆ ชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.12 การซื้อ-ขายสินค้าบน
ทางสัญจรหลัก ชุมชนซอย

ภาพที่ 5.13 กิจกรรมของเด็กบนทาง
สัญจรหลัก ชุมชนซอยพัฒนาการ1

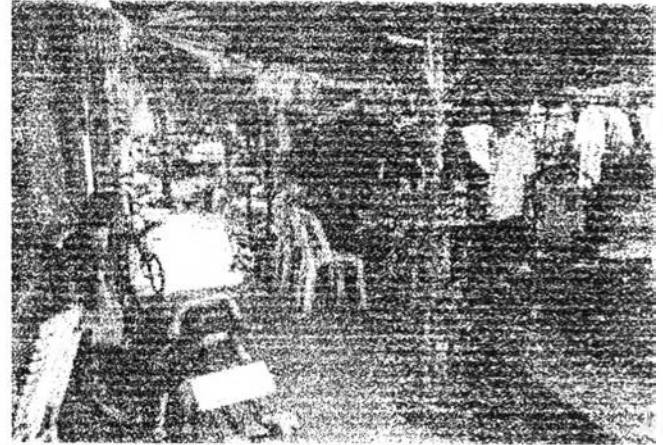
ภาพที่ 5.14 กิจกรรมสังคมบนทาง
สัญจรหลัก ชุมชนซอยพัฒนาการ1

ภาพที่ 5.15 กิจกรรมสัญจร บนทางสัญจรหลัก
ชุมชนซอยพัฒนาการ1

ภาพที่ 5.16 กิจกรรมสังคมบนพื้นที่กิ่งสาธารณะ
รูปแบบพื้นที่ใต้ถุนบ้าน ชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.17 การใช้พื้นที่สาธารณะ ชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.18 กิจกรรมของเด็กบนเส้นทางสัญจรหลัก ชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.19 การเคลื่อนที่ด้วยล้อบน
ทางสัญจรหลัก ชุมชนคลองด่าน

ภาพที่ 5.20 กิจกรรมต่าง ๆ บนทาง
สัญจรหลัก ชุมชนคลองด่าน

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

5.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการออกแบบสอบถามเกี่ยวกับพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน มีข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกัน คือ ผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1ส่วนใหญ่หรือร้อยละ35 ประกอบอาชีพค้าขาย และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ17 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่านส่วนใหญ่หรือร้อยละ30.3 เป็นแม่บ้าน และรองลงมาร้อยละ27.6 ประกอบอาชีพรับจ้าง ทั้งนี้พบว่าผู้อาศัยอยู่ในชุมชนคลองด่านประกอบอาชีพค้าขายเพียงร้อยละ18.4 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าชุมชนซอยพัฒนาการ1 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ หรือร้อยละ67 อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1มานานกว่า 10 ปี ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ หรือร้อยละ52.6ในชุมชนคลองด่านอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 5-10 ปี และพบว่าลักษณะกรรมสิทธิ์หรือรูปแบบที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1 แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ เป็นเจ้าของบ้านและเจ้าของที่ เช่าที่ปลูกบ้าน เช่าบ้าน และเช่าห้องพัก ส่วนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนคลองด่านมีกรรมสิทธิ์หรือรูปแบบที่พักอาศัยเพียง 3 รูปแบบคือ เป็นเจ้าของบ้านและเจ้าของที่ เช่าที่ปลูกบ้าน และเช่าบ้าน ไม่มีผู้อยู่อาศัยในที่พักอาศัยในรูปแบบห้องพัก

5.3.2 การใช้พื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน

จากการสอบถามเกี่ยวกับช่วงเวลาที่อยู่ในชุมชนโดยแบ่งออกเป็นวันธรรมดา เสาร์อาทิตย์ และเวลาว่างนั้น พบว่าในวันธรรมดาในชุมชนซอยพัฒนาการ1 มีผู้ใช้เวลาอยู่ในชุมชนตลอดทั้งวันเป็นจำนวนมากกว่า ชุมชนคลองด่านคือ ร้อยละ56 และร้อยละ35.5 ตามลำดับ ส่วนการใช้เวลาในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ และการใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน จะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่ในชุมชน โดยร้อยละ80 ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1 ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่ภายในชุมชน และร้อยละ90.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่านใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่ในชุมชน โดยเหตุผลหลักของการใช้เวลาว่างอยู่ในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน ได้แก่ ต้องการประหยัดค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ41 ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1 และร้อยละ42 ของผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่าน และกิจกรรมหลักที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองชุมชนมักจะทำบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชนเมื่อใช้เวลาอยู่ในชุมชนคือ การพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง โดยจะพบว่ากิจกรรมที่ต่างกันคือ การค้าขาย ซึ่งมีเฉพาะในชุมชนซอยพัฒนาการ1

และจากการสอบถามถึงพื้นที่โล่งว่างในชุมชนที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ในการประกอบกิจกรรมในชุมชน พบว่า พื้นที่หลักที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ไปเพื่อการประกอบกิจกรรมในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ได้แก่ พื้นที่ว่างบริเวณหน้าบ้านหรือใต้ถุนและร้านค้าต่างๆในชุมชน ทั้งนี้จะพบว่าพื้นที่ที่ถูกใช้ในสัดส่วนที่แตกต่างกันระหว่างชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน ได้แก่ การประกอบกิจกรรมตามบ้านเพื่อนบ้านที่มีที่นั่งเล่นนอกร้าน เกิดขึ้นมากเฉพาะชุมชนซอยพัฒนาการ1 โดยเป็นลักษณะการใช้พื้นที่ที่เกิดความแตกต่างกันเนื่องมาจากลักษณะอาคารและการปลูกสร้างอาคาร ที่แน่นชิดติดกันในชุมชนซอยพัฒนาการ1 ส่งผลให้อาคารพักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่รอบอาคารให้ไปไปเพื่อการประกอบกิจกรรม ส่วนชุมชนคลองด่านการใช้พื้นที่ในลักษณะนี้เกิดขึ้นต่ำเนื่องจากลักษณะอาคารและการปลูกสร้างอาคารที่กระจายตัวมีพื้นที่ว่างรอบๆอาคารที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนสามารถใช้เพื่อการประกอบกิจกรรมได้เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้จากการตอบแบบสอบถามของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน แสดงให้เห็นถึงบทบาทของพื้นที่ลานในชุมชนที่แตกต่างกัน คือ ลานในชุมชนซอยพัฒนาการ1 เป็นพื้นที่ที่ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมเลย ในขณะที่ลานในชุมชนคลองด่าน เป็นพื้นที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่านไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรม ร้อยละ14.5(ตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.6 แสดงพื้นที่ในชุมชนที่ผู้ตอบแบบสอบถามมักจะไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมเมื่ออยู่ในชุมชน

พื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรม	ชุมชนชอยพัฒนาการ 1(%)	ชุมชนคลอง ด่าน(%)
บริเวณหน้าบ้านหรือใต้ บ้าน	58	61.8
บ้านเพื่อนบ้านที่มีที่นั่ง นอกบ้าน	15	3
ลานในชุมชน	0	14.5
ร้านค้าต่างๆในชุมชน	12	10.5
อยู่แต่ในบ้าน	15	9.2

ผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนชอยพัฒนาการ1 ส่วนใหญ่หรือร้อยละ47 เห็นว่าในชุมชนชอยพัฒนาการ1ไม่มีพื้นที่หลักในชุมชน ที่เป็นพื้นที่ที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมักจะไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมอยู่เสมอ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ40 เห็นว่าพื้นที่ที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมักจะไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆได้แก่ ร้านค้าในชุมชน และร้อยละ13 เห็นว่าพื้นที่ที่มีผู้ไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมอยู่เสมอ ได้แก่ บ้านของประธานชุมชน ทั้งนี้จะสังเกตเห็นได้ว่า ทั้งร้านค้าต่างๆในชุมชนและบ้านประธานชุมชนนั้น ตั้งอยู่บนแนวเส้นทางสัญจรเดียวกัน ได้แก่ เส้นทางสัญจรหลักในชุมชนนั่นเอง ส่วนชุมชนคลองด่าน ผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่าน เห็นว่าพื้นที่หลักในชุมชนที่มีผู้ไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมอยู่เสมอ ได้แก่ พื้นที่ลานในชุมชน(ร้อยละ85.5) และร้านค้าต่างๆในชุมชน(ร้อยละ14.5) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองด่านเห็นตรงกันว่าพื้นที่ลานเป็นพื้นที่ที่มีผู้ไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมเป็นพื้นที่หลัก แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาพร้อมกับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ซึ่งพบว่าผู้ประกอบการบนพื้นที่ลานในชุมชนที่มีจำนวนมากนั้น เป็นกลุ่มเฉพาะซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชายวัยรุ่น และหนุ่มสาว เป็นหลัก อีกทั้งผู้ประกอบการบนพื้นที่ลานของชุมชนคลองด่านนั้นยังมีผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้เคียงมาร่วมใช้พื้นที่ด้วย การที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าพื้นที่ลานเป็นพื้นที่ที่มีผู้ไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมเป็นจำนวนมากที่สุดนั้น จึงอาจจะไม่สามารถใช้สรุปได้ว่า พื้นที่ลานเป็นพื้นที่หลัก หรือพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชน

5.3.3 ทัศนคติ ความต้องการ และแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่โล่งว่างในชุมชน

จากการสอบถามถึงทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่โล่งว่างในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่าน พบว่าผู้อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านมีทัศนคติต่อพื้นที่โล่งว่างในชุมชนในลักษณะที่ต่างกัน โดยพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนซอยพัฒนาการ1 เห็นว่าพื้นที่โล่งว่างที่มีอยู่ในชุมชนมีอยู่ไม่เพียงพอต่อการรองรับกิจกรรมต่างๆของสมาชิกชุมชน โดยเป็นพื้นที่ที่คับแคบและมีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นบ้าง และผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนซอยพัฒนาการ1 เห็นว่าความคับแคบของพื้นที่โล่งว่างในชุมชนเป็นสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองด่านเห็นว่พื้นที่โล่งว่างที่มีอยู่ในชุมชนมีอยู่เพียงพอต่อการรองรับกิจกรรมของสมาชิกชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ56.6 เห็นว่าพื้นที่โล่งว่างในชุมชนเป็นพื้นที่ที่ไม่ปลอดภัย และร้อยละ30 เห็นว่าเป็นพื้นที่ที่เฉอะแฉะ รวมทั้งยังมีอุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นบางน่านๆครั้ง และร้อยละ71.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการติดไฟส่องสว่างบนพื้นที่โล่งว่างในชุมชน โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทั้งในชุมชนซอยพัฒนาการ1และชุมชนคลองด่านเห็นว่าถ้าพื้นที่โล่งว่างในชุมชนได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนา จะทำให้ใช้เวลาอยู่ในชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม

และจากการสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือพัฒนาการพื้นที่โล่งว่างในชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ62 ในชุมชนซอยพัฒนาการ1 เห็นว่าควรเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้อาศัยอยู่ในชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ และผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองด่านก็เห็นว่าการปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่โล่งว่างในชุมชนควรเกิดจากความร่วมมือของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนกับหน่วยงานของรัฐเช่นกัน